

Razkritja ameriškega kriminalista

Lažnivcem je ura odbila

V založbi ameriške Harvardove univerze je izšla zanimiva knjiga »Laž« Johna Larsena, učenega kriminalista v državi Illinois. Knjiga ima praktičen namen, pomagati hoče preiskovalnemu sodniku pri zaslišanju obtožencev, ki tajijo zločine. Na temelju sprememb krvnega pritiska je zdaj mogoče popolnoma točno ugotoviti laž in resnico. Avtor uvodoma razpravlja o laži sploh. Laž je dedna človeška lastnost in priljubljeno sredstvo v zadregi. Otroci in divjaki so stalno prepričani, da je dobra resnica samo za prijatelje, dočim prideš v okoliščini, ki je celotno trdil, da potrebuje malo hinavstva tudi pošten človek! Lahko je sicer iskren, mora znati prikrivati veselje in žalost, da se ne bi okoristili s tem njegovi sovražniki. (Po našem pojmovanju ni to hinavstvo, temveč premagovanje.)

Kazenska oblast se zanima zdaj za laž, če mora razkrinkati zakrknjenega zločinca. V Ameriki se vedno rabijo srednjeveško »zaslišanje tretje stopnje« s pretepom, pri katerem tudi nedolžni ljudje podpisujejo predloženo izjavo, da bi se rešili muk. Treba je odpraviti to razvado, ki ni nič boljša od navzočnosti »psiholoških izvedencev«. Nova fiziološka merila so objektivna in zanesljiva, ker so zgrajena na nedvomno znanstvenih načelih. Če

se laže človek nezavedno, kar je včasih prirojena lastnost, »lažejo samo usta, dočim potrjuje ostalo telo resnico«. A zavedna smotrena laž je vedno sad notranjega fiziološkega napora. Merila ugotavljajo pri tem primeru spremembe pri dihanju, utripanju srca in krvotoku.

Larsen nasvetuje preiskovalnemu sodniku deset vprašanj, ki jih mora postaviti obtožencu popolnoma mirno in tiho v določenih predstavljenih. Vse ta časa beleži aparat fiziološke spremembe. Ta vprašanja se glase: 1. Ali hočete vi prestati to zaslišanje? 2. Ali ste vi kadilec? 3. Ali vam ni nerodno v tem stolu? 4. Kako vam ugaja zvočni film? 5. Ali hodite vi plesat? 6. Ali ste ukradli vi 20 dolarjev, kakor trdi obtožnica? 7. Ali se niste vi zdaj zlagali? 8. Ali ste vi zdaj iskreni? 9. Ali ste bili vi kdaj poprej kaznovani z zapornikom? 10. Povejte zopet, ali niste vi ukradli 20 dolarjev?

Aparat beleži spremembe pri krvnem pritisku, če se osumljenec laže. V ta namen so razvščena vprašanja tako, da sledi brezpomembnemu vprašanju vedno drugo, ki bo pri pritrditvi obtožilo osumljenca. Nervozni, plašni ali celo nedolžni ljudje bodo doživljali spremembe pri dihanju in krvnem tlaku po vsakem vprašanju. A ta količnik bo stalno enak in jih bo razbremenil. Larsen je prepričan, da bo kmalu rabil njegov aparat sleherni preiskovalni sodnik.

Stari predsednik Združenih držav (levo) se posloavlja od svojega predsedniškega mesta in prvi častita svojemu nasprotniku in nasledniku Rooseveltu

Zakaj so boljševiki ustrelili 35 kmetijskih nameščencev?

Aretacija, preiskava in usmrtni nekaj desetih sovjetskih kmetijskih uradnikov je izvršila Državna politična uprava (GPU) v izredno kratkem času. Minilo je komaj mesec dni, odkar so aretirali boljševiki 70 ljudi, ki so bili obtoženi, da so namenoma prizadeli veliko škodo kmetijstvu in pripravljali kmetijski upor proti državi. Toda dne 12. marca je bila izrečena obsodba. Proces pred sodiščem sploh ni bilo, niti pred boljševiškim sodiščem ne. Smrtna kazen je bila izrečena od upravnih oblastev, to je z navadno naredbo vodstva GPU, to je boljševiške policije.

Med obtoženci so bili skoro izključno samo državni uslužbenci, ki so bili zaposleni na sovjetskih gospodarstvih, v traktorskih lopah in drugih kmetijskih ustanovah. Obtoženi so bili:

1. da so namerno uničevali in kvarili traktorje in druge kmetijske stroje; 2. da so namerno zane-marjali njive in s tem škodovali žetvi; 3. da so pod-taknili ogenj skednjem, v katerih so bili shranjeni

kmetijski stroji, in zalogam konoplje; da so kradli iz zalog živeža na kolektivnih gospodarstvih; 5. da so desorganizirali setev in žetev in 6. da so ubijali uprežno živino.

Imena 40 obtožencev so bila objavljena v sovjetskem tisku že pred razsodbo, za imena ostalih 39 obtožencev pa je javnost izvedela šele po objavi razsodbe, ki jo je izrekl GPU. V smislu te razsodbe je bilo 35 obtožencev obsojenih na smrt z ustrelitvijo, v resnici so bili tudi takoj ustreljeni. Drugih 22 obtožencev je bilo obsojenih na 10 let robije, 18 obtožencev na 8 let robije in samo 4 s bili oproščeni.

Ta strašna razsodba dokazuje, da se sovjetska Rusija vrača v čase bojne komunizma, ki je divjal za časa akutne revolucije. Obtožencem ni bila dana možnost, da bi se lahko javno zagovarjali. Nad njimi je po nalogu osrednje vlade izrekel razsodbo rdeči teror in jo tudi takoj izvršil.

Pogled na velikansko zalogo olja v Longbeachu v Kaliforniji, ki jo je razdejal zadnji potres. Večina rezervoarjev se je vnela in gori. — V kotu Andrew V. Mellon, lastnik teh zalog, ki je veljal doslej za največjega bogataša tega sveta, a je trpel radi potresa ogromno škodo.

Dragocen tovor

V francosko pristanišče Cherbourg je te dni prispel preokooceanski parnik »Aquitania«, ki je pripeljal iz Newyorka 47 sodčkov zlata. Parnik je odplul iz Newyorka še preden je izdala vlada prepoved izvoza zlata. Inozemci so skušali izvoziti iz Amerike čimveč zlata radi najnovejše krize dolarja.

G. Neufville, bivši major, načelnik jeklenih čelad na Badenskem in Württemberskem je bil po smrti gener. Stülpnagla imenovan za predsednika državnega kuratorja za vzgojo nemške mladine v smislu pruskega militarizma.

Tako se igrajo s svetostjo zakona

Pred dobrimi petimi leti se je neki francoski zdravnik na pustni prireditvi seznanil z lepo gosposodično in ji pričel dvoriti. Kmalu sta javila javnosti, da sta se zaročila in da bo tudi v najkrajšem času poroka. Dražestna gosposodična je prišla na »originalno« idejo: V zapisnik o poroki, ki sta ga napravila pred advokatom, je dala vpisati pripombo, da ima po 5 letih pravico zahtevati razpoko v primeru, da bi se ljubezen poročencev ohladila, to se pravi, da bi ne bila več takšna, kakor na dan poroke. Zaročenec je v to zadevo v resnici tudi privolil. Čez nekaj let pa se je zgodilo, da se mož zvečer ni vrnil spat kakor navadno, temveč je ostal v družbi svojih prijateljev v klubu pozno v noč. To se je zgodilo nekajkrat. Gospa je postala ljubosumna. Poteklo je že pet let po poroki in nastopil je čas, ko je žena lahko zahtevala izvršitev omenjene klavzule glede razpoko. Ko je šlo za razdelitev hišne opreme, se je zgodilo nekaj nepričakovane. Da bi ne bilo spora med zakoncem glede posameznih kosov, ki naj pripadejo nje-mu ali njej, sta se domenila, naj se oprava proda na javni dražbi. Javne dražbe sta se udeležila tudi zakonca sama, in sicer vsak za svoj račun. Pri dražbi sta šla v svojih ponudbah vedno višje in višje in si med seboj tekmovala. Mož je vzljudil hišno opravo, med katero je prebil svoja najlepša leta, začutil je tudi, da prav za prav še vedno ljubi svojo ženo in želel je, da bi se z njo zopet poravnal. Pri dražbi je zmagal on, ker ni mogla žena tekmovali mu v denarju. To je hudomušno Parižan-ko tako razjirilo, da ni sprejela moževe ponudbe,

da bi se zopet poravnala in lepo živela v zakonu. Dejala je, da ne more živeti več skupno z možem, ki je bil tako nedelikat, da je na dražbi tekmoval z lastno ženo. V istem času je dala nalog svojemu advokatu, naj izterja polovico zneska, ki ga je vrgla prodaja hišne opreme na javni dražbi. — Tako je v državah, kjer so vpeljali razpoko...

Obsodba pastora v Italiji

Protestantski pastor Alojzij Lippolis je v florentinskem protestantskem listu »Araldo della Verità« priobčil napad na katoliško verstvo in papeštvo. Državni tožilec je vložil proti njemu ovadbo, češ, da je žalil državno vero in pater se je moral pred sodiščem zagovarjati na podlagi čl. 402 novega zakonika. Dejal je, da ni hotel žaliti katoliške vere in papeštva, temveč je samo razložil protestantsko stališče napram katoliški veri in Rimu. Sodišče ga je obsodilo na poldrugi mesec ječe, vendar le pogojno. Pastor se je pritožil pri kassacijskem sodišču v Rimu. To je ugotovilo, da spada pastorevo dejanje pod amnestijo, ki je bila uveljavljena ob 10 letnici fašizma.

Ne čakaj, dokler sreča trka na duri, da ti potem odide, marveč zvabi jo in obdrži pri sebi.

Neptun, morskí bog se je povzpela na potniški parnik, da tam ohladi s svojo vodo potnike, ki jih muči ekvatorialna vročina. Stara navada je, da potnike in posadko, ki se prvič vozijo na ekvatorialne vode, kopljejo v hladni vodi, da bi lažje prestali grozno vročino. Navada je tudi, da potnika v zabavo obrijejo nainrej z leseno bričvijo in ga nato vržejo v hladno vodo

Malčki smo pred skrivnostmi narave

Mi večkrat imenujemo svoja letala »ponosne ptice«, a to je samo dokaz naše domišljavosti. Vsi naši stroji se le nespretno, nerodno in malo praktično posnemajo pernatega sveta. Novo delo francoskega raziskovalca dr. Bateauja o »skrivnosti ptičjih peroti« vsebuje te-le zanimive podatke. Človek, ki se hoče dvigniti v zrak, potrebuje 20 KS močan motor. Smatramo navadno, da znaša moč človeških mišic eno desetinko konjske moči. Potrebujemo torej moči 200 ljudi, da bi odtrgali enega letalca od zemlje. Med tem pa se dvigne ptica v zrak in preleti velike daljave edino s pomočjo lastnih mišic. Če ugotovimo težo ptice, razmah njenih peroti in brzino leta, bomo lahko izračunali tudi njeno moč. Slednja presega (seveda relativno) stokrat moč največjega tovornega konja Najpo-

membnejša ugotovitev francoskega raziskovalca je ta, da bi ptice ne bile v stanju letati, če bi veljali za njih navadni zakoni aerodinamike (na temelju katerih gradimo letala). Zoologija je poskušala tolmačiti skrivnost ptičjih peroti z lahkim okostjem in notranjimi »zračnimi shrambami«, ki bi morale odgovarjati mehurni pri ribah. A vsi ti nazori so nezadostni. Priznati moramo, da so ptice obdarjene z nekimi posebnimi lastnostmi, ki jim dovolijo razvijati veliko moč pri manjši rabi energije mišic. Človek še vedno ni v stanju doumeti naravo na področju letalstva in vsled tega jo seveda tudi ni v stanju uspešno posnemati.

Koliko časa vzdržiš brez spanja?

Najnovejši poskusi so pokazali, da človek razmeroma silno dolgo vzdrži brez spanja. Neki ameriški dijak je pravi specialist v tej zadevi. V Chicagu je vzdržal večkrat tudi nad sto ur brez spanja. Enkrat se mu je posrečilo premagovati spanec 114 ur! Tudi v Nemčiji so napravili na neki medicinski fakulteti več takih poizkusov. Kreпки ljudje so se tudi po 80 ur uspešno borili s spancem. Neki učenjak, ki je tudi poizkusil to srečo, pripoveduje, da je boj s spancem čedalje hujši in hujši. Ko je hotel čitati, je nenadoma ugledal po dvojne vrste in dvojne črke, vedno bolj in bolj so mu pešale vse moči. Puls je ostal neizpremenjen, temperatura in dihanje tudi. V ostalem pa zdravstveno stanje ni mnogo trpelo. Edino oči so mu nekoliko zatekle. Če po prestatem boju dvakrat zaporedoma spiš po 14 ur, se telo popolnoma okrepi. Praktični poizkusi na vsem svetu in tudi pri nas seveda, so pokazali, da pred litrčkom tudi velikani ne vzdržijo več kakor dobro noč.

Učinek radia na živila

Seidel, profesor na dunajski univerzi, je objavil zanimive podatke o vplivu kratkih radijskih valov na vztrajnost nekaterih živil. Zatrjuje, da ostane mleko dolgo sveže in se ne skisa, če je izpostavljen radijskim valovom. Isto je ugotovil pri ribi, mesu, jajcih itd. Seidel poroča, da rabi isto sredstvo prof. Kosterin v Moskvi. Sovjetska vlada že uredila v ta namen posebno radijsko postajo, ki med drugim »ojači« posebno občutljive konzerve državnih tovarn, kakor so kavijar in druge, ki so namenjene izvozu.